

#02

Informe ECCA

Gener 2020

El projecte ECCA/CELRoM: trobada inicial i eines a desenvolupar

Resum: En aquest informe s'exploren algunes de les eines que el projecte ECCA ("European Charter Classroom Activities") ha desenvolupat o pretén desenvolupar al llarg del curs 2019-2020 per tal de contribuir a la difusió de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries (CELRoM) i sensibilitzar la ciutadania jove europea del valor de la diversitat lingüística mitjançant l'educació. Aquestes eines inclouen: l'elaboració d'activitats i unitats didàctiques i concursos, la creació d'un lloc web i de contingut relacionat amb la CELRoM per a les xarxes socials, la preparació de mòduls per a l'ensenyament universitari, l'organització de reunions, jornades i un intercanvi escolar.

Paraules clau: Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries, diversitat lingüística, llengües regionals, llengües minoritàries, educació, política lingüística, projecte ECCA, jovent, activitats escolars

Autoria: Elija Lutze, Universitat Jaume I / Xarxa Vives d'Universitats, lutze@uji.es

La finalitat del projecte ECCA (sigla de l'anglès: "European Charter Classroom Activities") és sensibilitzar i conscienciar sobre la diversitat lingüística europea i la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries, mitjançant la posada en pràctica en l'àmbit de Secundària de la guia d'activitats educatives. En paraules de Sabrina Rasom, la cap del projecte ECCA:

La llengua no és només un mitjà de comunicació, és part de qui ets. La Carta Europea dona drets al jovent en les regions lingüístiques, cosa que sovint ni tan sols saben. El projecte ECCA voldria sensibilitzar sobre la Carta Europea i fer-la conèixer més.

El projecte ECCA, que es desenvoluparà al llarg del curs acadèmic de 2019-2020, consta de diferents fases: la traducció de la guia educativa a les llengües del projecte i la creació d'un lloc web en aquestes, la recerca i selecció d'escoles disposades a participar en el programa pilot, una reunió de coordinació inicial a Brussel·les, l'elaboració d'unitats didàctiques per part de les

escoles i la seua posada en pràctica, la participació en un concurs de vídeos i l'intercanvi escolar per a l'alumnat guanyador. En primer lloc, les escoles que participen en el programa pilot han de desplegar les activitats que es proposen, de manera concisa, en la guia d'activitats educatives en unitats didàctiques adaptades a cada context específic (veg. els informes següents per a més informació sobre aquests contextos) o poden generar activitats pròpies. A continuació, després d'aquest primer pas didàctic, el professorat aplica les unitats didàctiques a l'aula amb el seu alumnat.

Però el projecte ECCA no consisteix simplement en la posada en pràctica de la guia, sinó que pretén posar en contacte alumnat i estudiantat de les diferents regions lingüístiques, per a afavorir el diàleg i l'aprenentatge interculturals i per a sensibilitzar sobre la diversitat lingüística. De fet, en considerar com es manegen les llengües en altres països i en conèixer parlants d'altres llengües, podem descobrir-nos (i, fins i tot, redefinir-nos) a nosaltres mateixos, la nostra llengua i el que sentim i pensem sobre aquesta llengua. Cal entendre el projecte, doncs, com una xarxa que permet l'intercanvi de coneixement i de bona praxi entre comunitats lingüístiques. Per això, un dels components del projecte és un intercanvi escolar que una escola de cada regió pot guanyar mitjançant un concurs. Per a aquest concurs, els alumnes van haver de realitzar un vídeo breu sobre la qüestió següent: Què significa la teua llengua per tu, ara i en el futur? Els 49 vídeos que s'han realitzat fins ara es troben en el canal de YouTube del projecte ECCA (@thisismylanguage) i tracten temes molt diversos: la transmissió intergeneracional i les experiències de la gent gran, música i la llengua regional o minoritària, la importància de la llengua per al futur, la relació entre el sentit de pertinença i la llengua pròpia, la modernitat de la llengua, el vincle entre les identitats regional i lingüística i l'europea, persones importants de la llengua, la connexió entre emocions i la llengua materna...

A banda del canal de YouTube, el projecte ECCA també té un lloc web propi (thisismylanguage.eu), en anglès, català, frisó, friülà, hongarès i ladí (segurament l'únic lloc web amb aquesta combinació lingüística), i és present en Twitter amb el compte

@myeulanguage. A més a més, és clar que cada soci també pot crear les seues pròpies eines. Afûk, per exemple, ha creat un entorn virtual d'aprenentatge de Moodle per a posar en comú i treballar les unitats didàctiques; si així ho sol·liciten, altres socis del projecte poden accedir a aquest entorn. La Universitat d'Udine, a més, està desenvolupant, en el marc del projecte ECCA, mòduls d'aprenentatge sobre la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries (des dels marcs teòric, històric i específic de cada llengua) per a l'àmbit de l'educació superior, per tal d'afavorir-ne el coneixement en els estudis universitaris, especialment de magisteri, dret i filologia, això és, entre els futurs docents, juristes i lingüistes¹.

Com hem dit adés, l'intercanvi i la posada en comú són dos elements fonamentals, especialment per a un projecte europeu com aquest, amb set socis i cinc llengües (més l'anglès, com a llengua de treball) i més del doble d'escoles diferents. En aquest sentit, la reunió inicial que va tenir lloc el dia 15 de novembre de

¹ En un informe específic s'explicaran més a fons aquests mòduls universitaris.

2019 a Brussel·les era essencial, ja que ens va permetre posar cara als participants del projecte, posar en comú dubtes i trobar similituds en les nostres situacions i inquietuds sociolingüístiques. Encara que hi ha prejudicis lingüístics que ens volen fer creure que les nostres llengües no tenen cap valor més enllà de les fronteres de la regió i la comunitat lingüística (i, segons algunes persones, ni tan sols dintre), totes les llengües formen part del patrimoni cultural compartit de la humanitat i cal atresorar-les; per tant, és important “moure les vostres fronteres lingüístiques amb el projecte ECCA”, com diu el lema del projecte, i fer conèixer les nostres llengües arreu d’Europa.

La reunió inicial comptà amb la presència de representants de totes les regions lingüístiques implicades i amb els actes següents²: l’obertura, a càrrec de Sabrina Rasom i Sietske Poepjes (aquesta mitjançant un vídeomissatge)³; la presentació del projecte, a càrrec de Sabrina Rasom i Ypie Boersma; un torn de presentació dels participants; una ponència sobre la Carta Europea de les Llengües Regionals i Minoritàries, a càrrec de Vesna Crnić-Grotić; una ponència sobre la guia d’activitats educatives, a càrrec de Vicent Climent-Ferrando; una sessió de pluja d’idees i posada en comú de grups de treball sobre diferents aspectes del projecte, i la cloenda de la reunió. Voldríem destacar-ne dues idees expressades pel professorat que posarà en pràctica el projecte: “les llengües minoritàries són un bon punt de partida en la cerca de qui som” (Silvia Murer) i

² El programa detallat d’aquesta reunió es troba en: <https://thisismylanguage.eu/>

³ Aquí es pot veure el missatge: <https://www.youtube.com/watch?v=qWnHl02to6k>

constitueixen “una nova manera de sentir-nos europeus” (Stefano Riz). Una altra observació fa ressaltar la importància de “canviar els marcs mentals de manera implícita, no explícita, [...] i de vincular les llengües regionals o minoritàries al futur, al jovent, a l'àmbit urbà i al progrés” (Vicent Climent-Ferrando); en aquest sentit, també cal subratllar la intenció de desenvolupar concursos i reptes al llarg del projecte i, en general, relacionar la diversitat lingüística amb la diversió, la música, els jocs, els mems, etc.

D'altra banda, també pot ser interessant que les regions puguin celebrar les seues pròpies reunions de coordinació, on es puguin conèixer no només alguns docents, sinó l'alumnat de diferents escoles implicats en el projecte. Així doncs, la Xarxa Vives d'Universitats va organitzar una jornada sobre diversitat lingüística a l'aula, que va tenir lloc el dia 4 de desembre de 2019 al campus de la Universitat Jaume I, a Castelló de la Plana, dia que també se celebrava el Dia dels Drets Lingüístics al País Valencià. En aquesta jornada es va reunir professorat i alumnat de les escoles valencianes implicades i es va comptar amb les activitats següents⁴: l'obertura, a càrrec de Pilar Safont i Sergi Linares; la introducció al projecte, a càrrec d'Elija Lutze; una ponència sobre drets lingüístics i igualtat lingüística, a càrrec de Rafael Castelló; un taller-ponència sobre usos lingüístics i identitats socials dels adolescents valencians, a càrrec d'Avel·lí Flors-Mas; una gimcana lingüística per a l'alumnat, a càrrec del

⁴ El programa detallat d'aquesta jornada es troba en: <https://www.vives.org/events/jornada-forum-vives-sobre-la-carta-europea-de-les-llengües-regionals-o-minoritàries-celrom/>

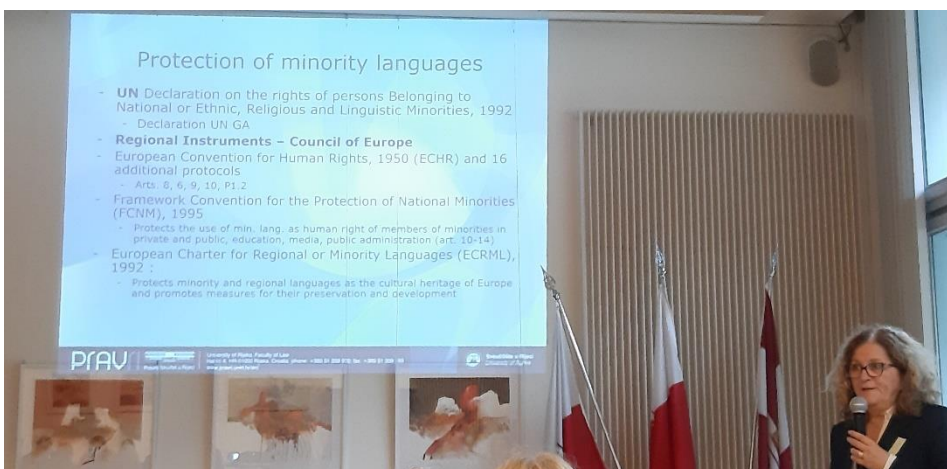
Voluntariat Lingüístic de la Universitat Jaume I, i una reunió de coordinació per al professorat, a càrrec de la Xarxa Vives d'Universitats. D'aquesta jornada, destacaríem que l'educació pot ajudar a "construir una identitat i una posició conscient en l'ecosistema lingüístic" (Avel·lí Flors-Mas) i que l'única manera de trobar "seguretat lingüística veritable" en una societat és aconseguir que els drets "vagen lligats a obligacions" (Rafael Castelló).

De totes aquestes eines esperem que seran ben profitoses per a disseminar coneixement sobre la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries entre els actors implicats en l'educació secundària, per a desfer prejudicis lingüístics i per a sensibilitzar sobre els valors de la diversitat lingüística entre la ciutadania europea, i així contribuir a una Europa més justa, igualitària i democràtica. A més, confiem que la interacció i el diàleg, la xarxa en definitiva, que es produirà entre tots els actors implicats en el projecte encara generarà més propostes i iniciatives d'activitats, concursos i eines.

Finalment, no podem deixar de banda l'avaluació del projecte i de l'aplicació de la guia d'activitats educatives a l'aula: han canviat, per a millor, les actituds de l'alumnat cap a les llengües regionals o minoritàries?; com valora el professorat les activitats realitzades?; ha ajudat el projecte a desconstruir alguns prejudicis lingüístics?; en definitiva, hem fomentat la diversitat lingüística a l'aula? Per a respondre aquestes qüestions, les

universitats implicades en el projecte (la Universitat d'Udine, la Partium Christian University i la Xarxa Vives d'Universitats) elaboraran qüestionaris i enquestes per al professorat i l'alumnat i faran el seguiment del projecte. Al cap i a la fi,

després d'aquest programa pilot, s'haurà de decidir si s'amplia el projecte a altres regions lingüístiques sòcies de la NPLD.

La informació i les opinions expressades en aquest article pertanyen exclusivament als autors i no reflecteixen necessàriament l'opinió oficial de la NPLD ni de les organitzacions que conformen el projecte ECCA. Ni els membres de la NPLD ni cap dels membres de les organitzacions implicades en el projecte ECCA o persones que actuïn en nom seu poden ser responsables de l'ús que es pugui fer de la informació que s'ofereix.

La reproducció n'és autoritzada sempre i quan se'n referencii la font.

Sobre ECCA Reports:

La sèrie de publicacions ECCA Reports té per objectiu difondre els continguts del projecte ECCA i alhora contribuir a la sensibilització sobre la importància essencial de la Carta Europea per les Llengües Regionals o Minoritàries; influir en l'opinió pública i donar suport a l'activitat del Consell d'Europa en la promoció de la Carta. ECCA és un projecte dirigit a joves europeus a través d'una xarxa d'escoles interessades a desenvolupar i aplicar activitats específiques a les aules i intercanviar les experiències entre alumnes de diferents regions.

Tres universitat estan involucrades en la redacció dels ECCA Reports: Partium Christian University, Xarxa Vives d'Universitats i la Universitat d'Udine-CIRF. El rol d'aquestes universitats és essencial per monitoritzar la posada en pràctica de les activitats des d'un punt de vista acadèmic, tot combinant la part pràctica i la científica i contribuint a la disseminació dels resultats a diversos nivells.

Consell editorial:

Ypie Boersma, Província de Frísia

Sabrina Rasom, Comun General de Fascia

Coordinació:

Sabrina Rasom, Comun General de Fascia

Eva Soms i Bach, NPLD

Disseny:

Agència Regional per la Llengua Friülana (ARLeF)

El projecte ECCA (sigla de l'anglès 'European Charter Classroom Activities') està subvencionat per la Xarxa per la Promoció de la Diversitat Lingüística (NPLD, en anglès). Els següents membres de la NPLD són responsables del projecte: Comuna General de Fascia (Província de Trento, Itàlia), com a líders, govern provincial de Frísia (Països Baixos), ARLeF (regió friülana, Itàlia), Afûk (frísia, Països Baixos), Universitat d'Udine-CIRF (regió friülana, Itàlia), Xarxa Vives d'Universitats (València, Espanya) i Partium Christian University (Oradea, Romania).

Més informació sobre ECCA a thisismylanguage.eu

